

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Första kammaren.

Nr 1.

Sedan, i kraft av § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen, Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i huvudstaden torsdagen den 15 januari 1914, sammanträdde Riksdagens Första kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssal samma dag,

torsdagen den 15 januari,

kl. 11 f. m.

Herr Jonsson, Olof, framträdde till talmansbordet och yttrade:

Mina herrar! Då det enligt riksdagsordningens § 33 tillkommer mig att vid detta sammanträde föra ordet, intill dess utnämning av talman och vice talman blivit för kammaren tillkännagiven, så får jag härmed hälsa Eder alla välkomna till det kanhända mer än vanligt krävande och viktiga arbete, som förestår. Sedan kammaren sist åtskildes i detta rum, har vårt konungahus drabbats av en smärtsam förlust genom änkedrottning Sofias nyligen timade frånfalle. Men den avlidna änkedrottningen med Dess varma känsla och välsignelsebringande verksamhet för lindrande av andras lidande och nöd skall helt säkert komma att djupt saknas av tusenden och Hennes minne skall också länge komma att bevaras i tacksam hågkomst av Sveriges folk.

Bland alla de viktiga frågor, som denna riksdag lär hava till behandling motse, torde utan tvivel den för nationens hela tillvaro och liv djupt betydelsefulla frågan om ett snart genomförande av ett på fullständig utbildning och organisation av det levande försvaret, planmässigt och följdriktigt anordnat försvarsväsen komma att intaga främsta rummet. Helt visst skall kammaren, efter sorgfällig granskning av såväl denna som varje annan under riksdagens lopp föreliggande fråga, låta fosterlandet, tryggheten och båtnaden för land och folk bliva bestämmande för sina beslut. I den förhoppningen må detta kammarrens första sammanträde öppnas med ett: »Gud bevar Konungen, vårt fosterland och folk!»

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagav herr ordföranden, att han på grund av bestämmelsen i §

1 mom. 2 av kammarens ordningsstadga anmodat kanslirådet C. F. Vougth att, till dess sekreterare blivit utsedd, föra kammarens protokoll ävensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibibliotekaren och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes och lades till handlingarna följande från kungl. justitiedepartementet ankomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1914.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter, som skulle inför departementschefen verkställas innan årets lagtima riksdag sammanträdde; och infunno sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Olof Jonsson, bankokommissarien R. Norberg och direktören Sven Palme samt av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar grosshandlaren O. M. Höglund, sekreteraren i patent- och registreringsverket greve G. Lagerbjelke och professorn Gustaf Kobb.

Efter avslutandet av 1913 års lagtima riksdag hade, vad Första kammaren angår, till justitiedepartementet insänts *dels* fullmakter för de 26 personer, som vid val i september månad 1913 av vissa landsting och stadsfullmäktige utsetts till ledamöter av kammaren för åren 1914—1919, *dels ock* fullmakter för 4 personer, som, efter det ledamöter av kammaren avgått, vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda att inträda i de avgångnas ställe.

Då överingenjören Ivar Svedberg och lantmannaskolföreståndaren Per Theodor Sylvan, vilka utsetts till ledamöter av Första kammaren. Svedberg för Malmöhus län och Sylvan för Jämtlands län, sedermera avsgatt sig uppdragen, blevo de för dem utfärdade fullmakterna undantagna från granskning.

Sylvan hade blivit utsedd till riksdagsman i uppkommen ledighet efter rektorn Carl Sehlin; och hade efter Sylvans avsägelse grosshandlaren John Östling vid ny röstsammanräkning utsetts att inträda såsom ledamot av Första kammaren. I fråga om den för Östling utfärdade fullmakten anmärktes nu, att densamma beträffande anledningen till den företagna förrättningen innehöll, att en plats i kammaren efter Sehlin blivit ledig och att Sylvan, vilken valts till Sehlins efterträdare, avsgatt sig uppdraget. Fullmakten befanns alltså i denna del ej hava sådan lydelse som överensstämde med det i 15 § av lagen om val till Riksdagen intagna formulär, enligt vilket allenast Sylvans val till riksdagsman och den efter honom uppkomna ledigheten skolat omnämnas såsom anledning till den nya röstsammanräkningen. Denna avvikelse från formuläret ansågs dock ej böra utgöra hinder mot godkännande av Östlings fullmakt.

De övriga till granskning upptagna fullmakterna lämnades utan anmärkning.

Protokoll över granskningen jämte förteckning å de riksdagsmän, för vilka de granskade fullmakterna utfärdats, skulle tillika med dessa fullmakter överlämnas till kammaren.

I ämbetet
Steno Stenberg.

Förteckning å de ledamöter av Riksdagens Första kammare, för vilka fullmakter granskats inför chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1914.

Östergötlands län (utom Norrköpings stad).

1. Hovmarskalken greve Philip Otto Leonard Klingspor å Ekenäs.
2. Kammarherren friherre Johan Gabriel Beck-Friis å Söderö.
3. Statsrådet David Kristian Bergström i Stockholm.
4. Bruksägaren Gunnar Mauritz Hugo Ekelund å Hult.
5. F. d. majoren friherre Oscar Herman August Fleming i Stockholm.
6. Lokomotivmästaren Fredrik Berglund i Linköping.
7. Bruksägaren Bror Håkan Alexander Kjellgren å Rejmyra.

Kronobergs län.

8. Majoren Aaby Arvid Wilhelm Ericsson å Gåvetorp.
9. Landshövdingen Alexis Hammarström i Växjö.
10. Direktören August Ljunggren i Stockholm.
11. Häradskrivaren Axel Rudolf Rooth i Ljungby.
12. Lantbruksingenjören Carl Johan Adolf Roos i Växjö.

Göteborgs och Bohus län (utom Göteborgs stad).

13. Direktören David Melcher Lyckholm i Vilhelmsdal.
14. Lantbrukaren Johan Larsson i Presstorp.
15. Kammarherren Eric Adolf Hallin å Tofta.
16. Borgmästaren Gustaf Sixten Neiglick i Uddevalla.
17. Generalmajoren Herman Georg Waldemar Wrangel i Stockholm.
18. Överdirektören Jakob Ludvig Widell i Stockholm.

Värmlands län.

19. Redaktören Karl Mauritz Bernhard Hellberg i Karlstad.
20. Majoren Lars Johan Knut Larsson å Borgviks bruk.
21. Grosshandlaren August Walentin Lindh i Kil.
22. Järnhandlaren Karl August Nilson i Kristinehamn.
23. Godsägaren Johan Carlsson å Hällsbäck.
24. Direktören Åke Ingeström å Varpnäs.
25. Bankdirektören Gustaf Gerhard Magnusson i Stockholm.

Gävle stad.

26. Landshövdingen greve Hugo Erik Gustaf Hamilton i Gävle.

Jämtlands län.

27. Grosshandlaren John Östling i Ljusdal.

Norrbottnens län.

28. Borgmästaren Axel Efraim Fagerlin i Luleå.

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop av kammarens ledamöter, varvid såsom frånvarande antecknades:

herr Östberg, Gustaf Fredrik,

» Bergström,

» Almer,

» Neiglick,

» Trana,

» Lindb,

» Wavrinsky,

» Wickman,

» Knaust,

» Asplund.

För herrar Östberg, Almer, Wavrinsky och Asplund anmäldes förfall, varjämte upplästes följande sjukbetyg:

Att statsrådet *D. Bergström*, som lider av influensa, ej kan delta i arbetet i riksdagen under de närmaste dagarna, intygar Stockholm den 14 januari 1914.

H. Wetterdal,

Med. dr. överläkare.

Uddevalla den 8 januari 1914.

Att ledamoten av Riksdagens Första kammare borgmästaren m. m. *S. Neiglick* på grund av sjukdom (Sepsis) tills vidare är förhindrad delta i Riksdagens arbeten intygar på heder och samvete

William Forssell,

Lasarettsläkare.

Att borgmästaren, doktor *Erik Trana* för närvarande lider av gallsten och att denna sjukdom för honom utgör ett bestämt hinder att före den 19 dennes infinna sig vid riksdagen, intygas på heder och samvete.

Göteborg den 12 januari 1914.

C. Fr. Höckert,

Legitimerad läkare.

Att ledamoten av Riksdagens Första kammare Herr *Carl Gustaf Theodor Wickman*, som lider av magsår, är tills vidare oförmögen att deltaga i Riksdagens arbete, intygar

Stockholm den 15 januari 1914.

J. E. Lagergren,
Leg. läkare.

Att grosshandlaren m. m. *G. O. Knaust*, som lider av akut febersjukdom, är oförmögen att inställa sig vid Riksdagens öppnande, den 15 dennes, intygas på heder och samvete.

Sundsvall den 13 januari 1914.

C. O. Elfström.
legit. läkare.

Hans excellens herr statsministern *Staa ff*, som nu inträdde, erhöll på begäran ordet och yttrade:

Härmed får jag till Riksdagens Första kammare överlämna Kungl. Maj:ts öppna brev angående förordnande av talman och vice talman i kammaren vid innevarande års lagtima riksdag. Det nådiga brevet är av följande lydelse:

Härefter uppläste herr statsministern ifrågavarande kungl. brev, enligt vilket förordnats till talman ledamoten av kammaren herr *Afzelius* och till vice talman ledamoten av kammaren herr *von Friesen*.

Herr Jonsson, Olof, lämnade nu talmansplatsen, som intogs av herr talmannen; och yttrade därefter herr t a l m a n n e n:

Av Konungens förtroende ånyo kallad till denna plats, ber jag få uttrycka den förhoppning, att den välvilja och vänskap, som tillförene mött mig här och för mig lättat uppdragets börda, också skall komma mig till del under denna Riksdag.

Mina herrar! Vi gå till mötes en arbetstyngd tid. Må högbeten och allvaret i de uppgifter, som komma att föreläggas oss, sätta sin prägel även på våra förhandlingar; må vi en var i sin stad sträva efter att se bort från det, som vill skilja och söndra. och i tro på varandras redliga uppsåt söka vägen till det gemensamma målet: fäderneslandets välfärd.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterarbefattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val av sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet, och befanns efter valförrättningens slut hava blivit till sekreterare utsedd:

Kanslirådet *A. von Krusenstjerna*
med samtliga avgivna, eller 135 röster.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra kammarens talman finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att vid sitt sammanträde lördagen den 17 innevarande månad företaga följande val, nämligen

dels av fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning,

dels av tre ledamöter för att delta i talmansöverläggningarna, och

dels av två ledamöter att hava inseende över Riksdagens kansli. Detta förslag antogs.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades, att han blivit av kammaren vald till sekreterare och övertog protokollsföringen.

In fidem
C. F. Vought.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat Riksdagens ledamöter att fredagen den 16 i denna månad kl. 11 f. m. infinna sig i slottskapellet samt efter förrättad gudstjänst begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela Riksdagen.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats 100 inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter proportionellt i förhållande till ledamotsantalet å varje bänk finge genom sekreteraren ske efter slutet av kammarens sammanträde denna dag, med iakttagande att de för varje landstingsområdes eller stads riksdagsmän avsedda biljetter utlämnades till områdets eller stadens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 11,49 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
